

AKČNÝ PLÁN ROZVOJA OBCE PORUBA POD VIHORLATOM 2019 - 2023

Schválený uznesením OZ číslo: 16/2019

Schválený dňa: 14. marca 2019

Vyvesený dňa: 15. marca 2019

S účinnosťou od: 30. marca 2019

Spracoval: Juraj Kriška – starosta obce

Ing. Ján Ondarišin – odborne spôsobilý projektový manažér, Centrum pre projektový manažment Katedry manažmentu FF Prešovskej Univerzity v Prešove

Iveta Ondarišinová – odborne vyškolená Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, Práca v systéme ITMS2014+ verejná časť

Úvod

Rozvoj a hospodársky rast na území Slovenskej republiky zvýraznil rozdiely medzi regiónmi a okresmi Slovenska. Väčšina obyvateľov z rastu benefituje, najmenej rozvinuté regióny trpia vysokou mierou nezamestnanosti, odchodom mladej a vzdelanej pracovnej sily a nedostatkom investícií a podnikateľských aktivít.

Zákon č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov umožňuje koncentráciu nástrojov, opatrení a prirodzene aj peňažných zdrojov na rozhybanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja a zamestnanosti.

Zákon sleduje, aby Vláda Slovenskej republiky ponúkla reálne nástroje, ktoré budú znižovať uvedené rozdiely, zvyšovať konkurencieschopnosť najmenej rozvinutých regiónov a tým aj kvalitu života.

Hlavným cieľom podpory je v prvom rade **tvorba pracovných miest**.

Prijímateľom podpory podľa tohto zákona môžu byť nasledujúce subjekty pôsobiace v najmenej rozvinutom okrese. A to:

- obce,
- fyzické osoby – podnikatelia, malé a stredné podniky,
- iné právnické osoby,
- ďalšie subjekty územnej spolupráce.

Podpora najmenej rozvinutých okresov sa poskytuje **na základe akčných plánov**, schvaľovaných vládou Slovenskej republiky pre každý najmenej rozvinutý okres osobitne.

V rámci podpory sú definované podmienky pre okresy, na ktoré sa vzťahuje

špeciálny, zvýhodnený režim a nástroje na ich podporu:

- uprednostnený prístup k podpore z európskych fondov,
- zásadne výhodnejšie podmienky pre získanie investičných stimulov,
- zvýhodnené podmienky pre tvorbu pracovných miest a pod.

Vyplýva z toho že, maximálna koncentrácia podpory hospodárskych aktivít budú realizované tak, aby boli veľmi zaujímavé pre investorov.

Do zoznamu najmenej rozvinutých okresov bol dňa 19.10.2018 zapísaný aj okres Michalovce.

Akčný plán rozvoja okresu Michalovce môže nad rámec existujúcich opatrení a využívania existujúcich finančných zdrojov obsahovať aj technickú podporu miestnej samosprávy a občianskej spoločnosti (napr. školenia pre lepšie využívanie európskych fondov, školenia na transfer vedomostí v oblasti pôdohospodárstva a cestovného ruchu, školenia na skvalitnenie podpory služieb pre malých a stredných podnikateľov a pod.) a tzv. **regionálny príspevok** ako doplnkový zdroj financovania pri realizácii akčného plánu.

Dokument Akčného plánu rozvoja obce Poruba pod Vihorlatom na roky 2019 – 2023 je spracovaný na najbližších 5 rokov, môže sa aktualizovať a podľa potrieb obce a jej obyvateľov dopĺňať.

Použitá literatúra

- Národný strategický referenčný rámec – základný strategický dokument SR, na základe ktorého Slovenská republika môže využívať zdroje z fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020 s výhľadom do roku 2030
- Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020
- Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020
- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020
- Programové vyhlásenie vlády 2016 – 2020
- Stratégia rozvoja Košického samosprávneho kraja a PHSR KSK na roky 2016 – 2022

AKČNÝ PLÁN ROZVOJA OBCE PORUBA POD VIHORLATOM 2019 – 2023

- Revidovaný národný akčný plán
- Akčný plán rozvoja okresu Michalovce, www.minv.sk/?okresny-urad-michalovce
- Územný plán obce Poruba pod Vihorlatom
- PHSR obce Poruba pod Vihorlatom 2014 – 2020
- Obec Poruba pod Vihorlatom - Komunitný plán sociálnych služieb obce, Programovacie obdobie 2019 – 2023
- <http://poruba.eu/>

Poloha obce

Poruba pod Vihorlatom leží v Podvihorlatskej pahorkatine na náplavových kuželoch Porubského potoka. Zo severu je ohraničená Vihorlatskými vrchmi. Nadmorská výška stredu obce je 193 m. Katastrálna výmera je 2 049,54 ha. Riešený priestor podľa geomorfologického členenia je súčasťou alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy - Panónska panva, provincia - Východopanónska panva, provincia Veľká Dunajská kotlina, Orografický celok - Východoslovenská nížina, podcelok – rozhranie Východoslovenskej nížiny a Podvihorlatskej pahorkatiny.

Na území obce sa nachádzajú:

VEĽKOPLOŠNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIE - CHKO Vihorlat

MALOPLOŠNÉ CHRÁNENÉ ÚZEMIE - Národná prírodná rezervácia Jovsianska hrabina

Územia NATURA 2000 - Chránené vtáčie územia (CHVÚ),
Chránené vtáčie územie – SKCHVU035 Vihorlatské vrchy

Do riešeného územia obce zasahujú tieto prvky ÚSES:

- nadregionálny biokoridor Čierna voda,
- nadregionálne biocentrum Morské oko - Vihorlat,
- regionálne biocentrum Karná.

Vznik obce

Osídlenie v paleolite, mohyly skupiny východoslovenských mohýl, z konca eneolitu a začiatku doby bronzovej, sídliskové nálezy z doby bronzovej. Obec založili na zákupnom práve v 14. storočí. Spomína sa od roku 1418 ako Nemethporuba, z roku 1410 ako Nemethwagas, z roku 1808 ako Nemecká Poruba, z roku 1948 ako Poruba pod Vihorlatom, maďarsky Németporuba, Németvágás. V roku 1427 mala 18 port, v roku 1715 mala 16 domácnosti a mlyn, v roku 1828 mala 88 domov a 522 obyvateľov. Patrila panstvu Michalovce - Jasenov, v 19. storočí Szepesiovcov, Sztárayovcov, Törökovcov. Obyvatelia boli roľníci, zaoberali sa poľnohospodárstvom a vinohradníctvom. Mestská organizácia Komunistickej strany Československa bola založená v roku 1923. Obyvatelia podporovali partizánov v okolitých horách. V dňoch 3.-4. 11. 1944 Nemci obec vypálili. Za odbojovú činnosť vyznamenaná Radom Červenej hviezdy a Pamätnou medailou SNP.

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť

Kostol gréckokatolícky klasicistický z prvej polovice 19. storočia

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov 612 a to k 31.12.2018. Počet obyvateľstva obce z hľadiska dlhodobého vývoja možno charakterizovať ako stagnujúci sídelný útvar.

Vzhľadom na funkciu sídla v oblasti turizmu a rekreácie má veľký význam počet dočasne prítomného obyvateľstva, ktoré má nároky na dopravu i služby občianskej vybavenosti. V súčasnosti počet obyvateľov obce stagnuje.

V obci je menší rozvoj bytového fondu, malého a stredného podnikania, aktivity v oblasti cestovného ruchu nie sú doposiaľ adekvátnym prínosom rozvoja.

Rozhodujúcim faktorom ekonomickej prosperity územia s ohľadom na prírodné atraktivity bude rozvoj cestovného ruchu, malého stredného podnikania, rozvoj služieb. Tieto aktivity sú podmienené vybudovaním, resp. dobudovaním technickej infraštruktúry a masívnej podpore vidieckej rekreácie a turizmu.

Nezamestnanosť

Obec sa nachádza v regióne okresu Michalovce, s vysokou mierou nezamestnanosti, podľa štatistiky. Počet obyvateľov okresu Michalovce 110 713, miera nezamestnanosti 10,1 %.

<https://www.upsvr.gov.sk/>

Školstvo

V obci sa nenachádza základná škola, ani malotriedka, žiaci navštevujú školské zariadenia v obci Jovsa a okresnom meste Michalovce, Sobrance.

V obci je zriadená MŠ, ktorá je modernizovaná, plne zodpovedá štandardu po pedagogickej a materiálnej stránke, sú tam perspektívne voľné kapacity pre predškolskú výchovu detí. Je potrebné dosiahnuť kompatibilitu vzdelania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ, a to cieľavedomé a kontinuálne prepojenie medzi dopytom na trhu práce v danej lokalite.

Zdravotníctvo

V riešenom území sa nenachádza zdravotnícke zariadenie, obyvatelia využívajú v službu všeobecného lekára v obci Klokočov a Vinné, odborné zdravotnícke zariadenia v okresných mestách Sobrance a Michalovce.

Kultúra

Vybavenosť účelových objektov pre kultúrno-spoločenské aktivity obyvateľov obce tvorí viacúčelová kultúrna sala o kapacite 100 sedadiel. Kultúrna sala je klimatizovaná s ventiláciou má zriadenú kuchyňu, šatne a vlastné funkčné osvetlenie, ako i ozvučenie. Obec nemá obecnú knižnicu.

Šport

Funguje tu športová telovýchovná organizácia – Obecný futbalový klub ŠK Urbár Poruba pod Vihorlatom, ktorý pôsobí v Zemplínskej lige. Vybavenosť pre šport a telesnú kultúru plní predovšetkým obecný športový areál zastúpený najmä futbalovým ihriskom. Areál futbalového ihriska je oplotený, samotná plocha ihriska je ohraničená zábradlím, vo vstupnej časti, pri prístupovej ceste, sú zriadené plochy pre parkovanie. Futbalové ihrisko má zriadené šatne so sociálnym zázemím a tribúny pre divákov. V obci je zároveň zriadené a fungujúce športovo strelecké družstvo Poruba pod Vihorlatom. Vybavenosť pre šport a telesnú kultúru dopĺňa a má v obci je pre deti a mládež multifunkčné ihrisko.

<https://sk-urbar-poruba-pod-vihorlatom.futbalnet.sk/>

Subjekty pôsobiace v obci

Predajňa potravinárskeho tovaru – Jednota,

- Pohostinské odbytové stredisko – Bar Oáza
- Futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko, detské dopravné ihrisko,
- Verejný vodovod
- Verejná kanalizácia pripojená na ČOV
- Rozvodná sieť plynu
- Triedený zber komunálneho odpadu, vývoz komunálneho odpadu,
- Materská škola s kapacitou do 25 detí

Na území obce je „Družstvo“ hospodári v podhorskej oblasti pohoria Vihorlat, rozkladá sa na rozhraní okresov Michalovce a Sobrance. Hospodársky dvor Poruba pod Vihorlatom je v okrese Michalovce, hospodárske dvory Jasenov a Vyšná Rybnica v okrese Sobrance. Družstvo bolo založené rozhodnutím ustanovujúcej členskej schôdze zo dňa 24.1.1997 podľa zák. č. 513/91 Zb. Družstvo je z časti následníkom Poľnohospodárskeho podielníckeho družstva "VIHORLAT", Vyšná Rybnica okres Michalovce.

Zdroj: www.vsetkyfirmy.sk/obec/PorubapodVihorlatom-michalovce/PorubapodVihorlatom.html

Život a súčasné aktivity v obci Poruba pod Vihorlatom

Obec sa aktívne zapájala do výziev, bola úspešná v pridelení finančných prostriedkov a tým sa výrazne zmenil vzhľad obce.

K hlavným aktivitám obce je zníženie nezamestnanosti, rozvoj obce, rozvoj cestovného ruchu v blízkej rekreačnej oblasti Zemplínskej šíravy, CHKO Vihorlat, o skvalitnenie životnej úrovne obyvateľov, zlepšenie kvality životného prostredia, rozvoj športového vyžitia, zníženie odpadu.

Obec realizáciou navrhovaných aktivít Akčného plánu sa zlepší zabezpečenie funkčnosti a fungovania služieb pre obyvateľov a návštevníkov. Zníži sa nezamestnanosť v regióne, zvýši sa stupeň regionálneho rozvoja. Obec sa nachádza v blízkosti Morského oka, Zemplínskej šíravy, CHKO Vihorlat, Sninských rybníkov. Výrazným zlepšením životných podmienok miestnych obyvateľov ako aj turistov dôjde k zlepšeniu stavu ovzdušia a zlepšeniu životného prostredia v obci. V obci sa usporadúvajú slávnosti - Stavanie mája, Kladenie vencov k pamätníku, furmanské preteky - Podvihorlatská podkova, Dni obce - Podvihorlatské folklórne slávnosti, výstup na Vihorlat a Sninský kameň, oslavy k mesiacu Úcty starším, Mikuláš, Oslavy Silvestra, cirkevné oslavy - odpustové slávnosti.

Celý región michalovského okresu je prepojený a je často navštevovaný, je preto veľkým prínosom realizácia tohto projektu pre všetkých obyvateľov regiónu i celého košického kraja.

Prioritné oblasti rozvoja Akčného plánu sú definované tak, aby aktivity a opatrenia boli v súlade s využitie podpory jednotlivých operačných programov v programovacom období 2014 – 2020:

- *Regionálny operačný program*
- *Životné prostredie*
- *Konkurencieschopnosť a hospodársky rast*
- *Výskum a vývoj*

- *Zdravotníctvo*
- *Zamestnanosť a sociálna inklúzia*
- *Vzdelávanie*
- *Informatizácia spoločnosti*
- *Doprava*
- *Technická pomoc*

Implementácia Akčného plánu okresu Michalovce a Akčného plánu obce Poruba pod Vihorlatom 2019 – 2023 bude podporená aj ďalšími podpornými systémovými opatreniami vlády SR a VÚC Košice.

PROJEKTY

Realizované projekty:

- Odstránenie čiernej skládky

Rozpracované projekty:

- OBECNÝ ÚRAD A KULTÚRNY DOM – ZATEPLENIE A PRÍSTAVBA

Plánované projekty:

1.	Zateplenie obecného úradu – rekonštrukcia, prístavba, Modernizácia vybavenia a interiéru, Zriadenie klubových priestorov
2.	Likvidácia čiernej skládky
3.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov – revitalizácia obce

4.	Modernizácia budovy MŠ, nadstavba Obecné byty
5.	Rekonštrukcia verejného osvetlenia a obecného rozhlasu
6.	Protipovodňové opatrenia – úprava potoka a miestnych tokov
7.	Vybudovanie cyklotrás, turistických chodníkov, informačných tabúl'
8.	Výstavba relaxačno – športovej zóny futbalového ihriska
9.	Výstavba domu smútku. Modernizácia cintorína – vstup, vjazd, parkové a parkovacie plochy, osvetlenie, chodníky
10.	Rozšírenie výstavby vodovodu a kanalizácie, prípadná rekonštrukcia
11.	Zriadenie kamerového systému
12.	Príprava plôch pre IBV, výstavba IBV

Súvisiace aktivity projektov:

- Príprava žiadosti o finančný príspevok
- Výber dodávateľa projektovej dokumentácie
- Príprava projektovej dokumentácie
- Vybavenie stavebného povolenia (ohlasovacej povinnosti)
- Výber dodávateľa výstavby
- Realizácia výstavby
- Porealizačné zameranie
- Kolaudácia
- Vyúčtovanie finančných prostriedkov
- Monitorovanie a udržateľnosť projektu, zasielanie monitorovacích správ

Záver

Aktivity a rozvoj obce so všetkými službami sú činnosťou, poskytovanou ľuďom žijúcim a pohybujúcim sa v obci Poruba pod Vihorlatom, umožňujúcou zapojenie sa do lepšieho života.

Hlavným zámerom realizácie Akčného plánu rozvoja obce Poruba pod Vihorlatom je rozvoj obce na najbližšie obdobie rokov 2019 – 2023, spokojnosť občanov s poskytovanými službami, zlepšenie kvality života, aktívny život ľudí a rozvoj obce.

Samospráva zabezpečuje pre svojich občanov dôstojný a plnohodnotný život. Všetci obyvatelia obce si zaslúžia pozornosť, podporu a záujem zo strany obce i štátnych orgánov na zlepšenie životných podmienok tunajších obyvateľov a skvalitnenie úrovne života v obci. Obec poskytuje služby návštevníkov a rekreantov a snaží sa o vytvorenie čo najlepších podmienok pre všetkých ľudí.

Obec Poruba pod Vihorlatom sa bude aktívne zapájať do vyhlásených výziev a projektov a bude implementované projekty zodpovedne spravovať. Rozvoj obce a kvalita života obyvateľov obce sú prioritami vedenia obce - starostom a obecným zastupiteľstvom. Obec má projektového manažéra a možnosti na kvalitne pripravené projekty a má finančné prostriedky.

Úspešné projektové zámery závisia od kvality predložených projektov, od dobrého hodnotenia, schválenia a pridelení finančných prostriedkov, podľa Zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov.

Podávanie žiadosti eurofondov je cez portál ITMS2014+

- obsahuje všetky podstatné informácie o výzvach, projektoch, dodávateľoch, faktúrach, či aktuálne hodnoty ešte nevyčerpaných financií v grantoch. Sú v nich ukryté mnohé cenné informácie.

AKČNÝ PLÁN ROZVOJA OBCE PORUBA POD VIHORLATOM 2019 – 2023

- cez ktorý sa spravuje celá alokácia eurofondov pre programové obdobie 2014 - 2020, čiže 15 miliárd €. Okrem toho, že plní účel nástroja na evidenciu, implementáciu a monitorovanie projektov. Obsahuje aj modul otvorených dát o fondoch EU určených pre Slovensko.
- v aktuálnom programovom období bolo podaných viac ako 12 500 eurofondových projektov.

Po realizácii projektov bude značná úspora finančných prostriedkov obce, ktoré budú použité pre obyvateľov obce i návštevníkov, skvalitnením poskytovaných služieb v oblasti rozvoja kultúry a ochrane životného prostredia.

Sociálny dopad na dotknutý subjekt obce bude výrazne zvýšený komfort a zlepšenie súčasného stavu v obci pre všetky sociálne skupiny obyvateľov. Dopad na životné prostredie je výrazný, zvýši sa aj životná úroveň obyvateľov obce Poruba pod Vihorlatom, návštevníkov aj rekreantov zo Zemplínskej šíravy.

Obec všetky doterajšie aktivity vyvíja v súlade so stratégiou rozvoja oblasti okresu Michalovce, AKČNÝM PLÁNOM OKRESU MICHALOVCE 2019 – 2023. Zároveň aj s rozvojovými plánmi Slovenskej republiky a Európskej únie. Zároveň v súlade s Európskymi a národnými stratégiami a koncepciami.

Plán rozvoja a jeho navrhované riešenia sú v súlade s prioritami a cieľmi Programu rozvoja vidieka a štátnej environmentálnej politiky SR.

Predložený Akčný plán je v súlade s PHSR obce Poruba pod Vihorlatom na roky 2014 – 2020 a Komunitným plánom sociálnych služieb obce - Programovacie obdobie 2019 – 2023.